

UCHWAŁA NR XXVIII/16/2016
Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego
z dnia 1 lutego 2016 r.

w sprawie nadania tytułu Honorowego Obywatela
Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.), w związku z uchwałą Nr XXVI/352/2008 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 25 sierpnia 2008 r. w sprawie nadawania tytułu honorowego obywatela miasta Ostrowca Świętokrzyskiego oraz na wniosek Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, **Rada Miasta** uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Nadaje się pośmiertnie tytuł Honorowego Obywatela Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego **Panu Leonowi Szpilmanowi**.

2. Uzasadnienie decyzji, o której mowa w ust. 1, zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego i Prezydentowi Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Ostrowca Świętokrzyskiego
Irena Renduda – Dudek

UZASADNIENIE

Leon Szpilman urodził się 18 kwietnia 1913 r. w Ostrowcu, w żydowskiej rodzinie o bogatych, sięgających czterech pokoleń tradycjach muzycznych, mieszkającej w kamienicy na rogu Alei 3 Maja i ulicy Kilińskiego. Naukę gry na pianinie rozpoczął mając zaledwie cztery lata, a w wieku dziewięciu lat rozpoczął muzyczną karierę, akompaniując jako tzw. taper do niemych filmów w ostrowieckich iluzjonach. Później wszedł w skład kapeli klezmerskiej, z którą występował nieprzerwanie aż do wybuchu drugiej wojny światowej. W czasie niemieckiej okupacji trafił do ostrowieckiego getta, gdzie pozostając wierny swej pasji utworzył i prowadził żydowską orkiestrę.

Dzięki pomocy polskich przyjaciół oraz Niemca, którego nauczył gry na akordeonie, uniknął wywózki do obozu zagłady i schronił się najpierw w Puszczy Iłżeckiej, a następnie w domu chrześcijańskiej rodziny 21-letniego absolwenta Liceum im. J. Chreptowicza Henryka Wrońskiego przy ulicy Denkowskiej 12 w Ostrowcu Świętokrzyskim. Tam, razem z żoną i jej bratem spędził ostatnie osiemnaście wojennych miesięcy. Później Szpilmanowie na krótko zamieszkali w domu siostry Leona - Chany Krongold, który w marcu 1945 roku zaatakowali żołnierze niepodległościowego podziemia. W strzelaninie zginęło kilka osób, w tym siostrzeniec Leona Szpilmana, on sam został ciężko ranny w ramię. To zdarzenie ostatecznie przesądziło o podjęciu decyzji dotyczącej wyjazdu z miasta i kraju. W 1947 r. Szpilmanowie trafili do obozu dla wysiedlonych w Furstenfeldbruck na terenie okupowanych wówczas przez aliantów Niemiec. Właśnie tam ostrowiecki pianista skomponował swój najważniejszy utwór, jakim jest opowiadająca dzieje okupacji, Holokaustu i ocalenia Rapsodia 1939-1945.

W 1948 r. Leon Szpilman wraz z żoną i synem wyemigrował do Kanady, gdzie zmienił nazwisko z rodowego Szpilman na Spellman, zaś imię skrócił do Leo. Bardzo szybko wrócił do wykonywanego w Ostrowcu Świętokrzyskim zawodu pianisty i założył Orkiestrę Leo Spellmana, która cieszyła się sławą jednego z najlepszych kanadyjskich zespołów wykonujących muzykę taneczną. Był także cenionym akompaniatorem i reżyserem muzycznym Teatru Żydowskiego w Toronto.

Rapsodia Leona Szpilmana prawie pół wieku przeleżała w walizce schowanej w garażu jego domu w Toronto. Świat poznał ją dzięki stryjecznemu bratu kompozytora, Władysławowi Szpilmanowi, tytułowemu pianiście z oscarowego filmu Romana Polańskiego. To właśnie on zarekomendował utwór swojego kuzyna organizatorom koncertu w Muzeum Pamięci Holokaustu w Waszyngtonie. Do amerykańskiej premiery Rapsodii 1939-1945 doszło w styczniu 2000 r., kanadyjskiej w 2012 r., a polskiej 29 stycznia 2016 r. w Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie. Jej orkiestrą dyrygował ceniony kanadyjski kompozytor, współzałożyciel znanej na całym świecie art-rockowej grupy Lighthouse prof. Paul Hoffert, który na początku obecnego wieku przearanżował Rapsodię i doprowadził do zarejestrowania jej na płycie.

Leo Spellman, który mimo sędziwego wieku asystował w studiu przy nagrywaniu swojego albumu, zmarł 24 października 2012 r., dziewięć miesięcy przed setnymi urodzinami. Niedługo później jego dzieci dokonały niezwykłego odkrycia, gdy porządkując pamiątki po zmarłym ojcu znalazły nieznane im wcześniej dzienniki z czasów wojny. Są one szczegółową relacją z życia w ukryciu po ucieczce z ostrowieckiego getta i zostały sklasyfikowane jako wyjątkowo cenne i wiarygodne historyczne źródło.

Przewodniczący Rady Miasta
Ostrowca Świętokrzyskiego
Irena Renduda – Dudek